

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Македонија

Воронешки државен универзитет
Русија

Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип
Македонија

Воронежский государственный университет
Россия

Goce Delcev University in Stip
Macedonia

Voronezh State University
Russia

Прва меѓународна научна конференција

Первая международная научная конференция

First International Scientific Conference

ФИЛКО FILKO

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ

PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 март 2016 / 18-19 марта 2016 / 18-19 March 2016

Штип

Штип

Stip

Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип Македонија	Воронешки државен универзитет Русија
Универзитет имени Гоце Делчева, г. Штип Македонија	Воронежский государственный университет Россия
Goce Delcev University in Stip Macedonia	Voronezh State University Russia

Прва меѓународна научна конференција Первая международная научная конференция

First International Scientific Conference

Ф И Л К О F I L K O

ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ ФИЛОЛОГИЈА, КУЛТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ
PHILOLOGY, CULTURE AND EDUCATION

ЗБОРНИК НА ТРУДОВИ
СБОРНИК СТАТЕЙ
CONFERENCE PROCEEDINGS

18-19 март 2016 / 18-19 марта 2016 / 18-19 March 2016
Штип Штип Stip

ОРГАНИЗАЦИСКИ КОМИТЕТ

Драгана Кузмановска, Филолошки факултет при УГД
Олга А. Бердникова, Филолошки факултет при ВГУ
Светлана Јакимовска, Филолошки факултет при УГД
Татјана А. Тернова, Филолошки факултет при ВГУ
Виолета Димова, Филолошки факултет при УГД
Генадиј Ф. Ковалов, Филолошки факултет при ВГУ
Лариса В. Рибачева, Филолошки факултет при ВГУ
Костадин Голаков, Филолошки факултет при УГД

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМСКИ КОМИТЕТ

Виолета Димова (Македонија)
Марија Кусевска (Македонија)
Ева Ѓорѓиевска (Македонија)
Даниела Коцева (Македонија)
Силвана Симоска (Македонија)
Софија Заболотнаја (Русија)
Лариса В. Рибачева (Русија)
Татјана А. Тернова (Русија)
Волфганг Моч (Германија)
Габриела Б. Клајн (Италија)
Карин Руке-Брутен (Франција)
Танван Тонтат (Франција)
Јулиа Дончева, (Бугарија)
Нецати Демир, (Турција)
Зеки Ѓурел, (Турција)
Ахмед Ѓуншен (Турција)
Олег Н. Фенчук (Белорусија)
Данијела Костадиновиќ (Србија)
Тамара Валчиќ- Булиќ (Србија)
Селена Станковиќ (Србија)
Реа Лујиќ (Хрватска)
Биљана Мариќ (Босна и Херцеговина)
Душко Певуља (БиХ)

Технички секретар
Татјана Уланска
Марија Тодорова

Главен и одговорен уредник
Драгана Кузмановска

Јазично уредување
Даница Атанасовска-Гаврилова (македонски јазик)
Софија Заболотнаја (руски јазик)
Биљана Иванова (англиски јазик)

Техничко уредување
Костадин Голаков
Славе Димитров

Адреса на организацискиот комитет:
Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македонија

Воронешки државен универзитет
Филолошки факултет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Русија
Е-пошта: filko.conference@gmail.com
Веб-страница: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/fe>

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека “Св. Климент Охридски”, Скопје

316.7(062)

МЕЃУНАРОДНА научна конференција филологија, култура и образование
(1; 2016 ; Штип)

Зборник на трудови / Прва меѓународна научна конференција
филологија, култура и образование, 18-19 март 2016, Штип = Сборник
статей / Первая международная научная конференц, 18-19 марта
2016, Штип = Conference proceedings / First International Scientific
Conference, 18-19 March 2016, Stip. - Штип : Универзитет “Гоце
Делчев”, 2016. - 1119 стр. ; 21 см

Трудови на мак., рус. и англ. јазик. - Библиографија кон трудовите

ISBN 978-608-244-308-9

1. Насп. ств. насл. - I. Международная научная конференц
(1; 2016 ; Штип) види Меѓународна научна конференција филологија,
култура и образование (1 ; 2016 ; Штип). - II. First International
Scientific Conference (1 ; 2016 ; Схтип) види Меѓународна научна
конференција филологија, култура и образование (1 ; 2016 ; Штип)
а) Културологија - Собери
COBISS.MK-ID 101960202

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Драгана Кузмановска, Филологический факультет при УГД
Ольга А. Бердникова, Филологический факультет при ВГУ
Светлана Якимовска, Филологический факультет при УГД
Татьяна А. Тернова, Филологический факультет при ВГУ
Виолета Димова, Филологический факультет при УГД
Геннадий Ф. Ковалев, Филологический факультет при ВГУ
Лариса В. Рыбачева, Филологический факультет при ВГУ
Костадин Голаков, Филологический факультет при УГД

МЕЖДУНАРОДНАЯ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Виолета Димова (Македония)
Мария Кусевска (Македония)
Ева Гёргиевска (Македония)
Даниела Коцева (Македония)
Силвана Симоска (Македония)
Софья Заболотная (Россия)
Лариса В. Рыбачева (Россия)
Татьяна А. Тернова (Россия)
Волфганг Моч (Германия)
Габриелла Б. Клейн (Италия)
Карин Рукэ-Брутэн (Франция)
Танван Тонтат (Франция)
Юлиа Дончева (Болгария)
Неджати Демир (Турция)
Зеки Гюрел (Турция)
Ахмед Гюншен (Турция)
Олег Н. Фенчук (Беларусь)
Даниела Костадинович (Сербия)
Тамара Валчич- Булич (Сербия)
Селена Станкович (Сербия)
Реа Луйич (Хорватия)
Биляна Марич (Босния и Херцеговина)
Душко Певуля (Босния и Херцеговина)

Ученый секретарь

Татьяна Уланска
Мария Тодорова

Главный редактор
Драгана Кузмановска

Языковая редакция
Даница Атанасовска-Гаврилова (македонский язык)
Софья Заболотная (русский язык)
Биляна Иванова (английский язык)

Техническое редактирование
Костадин Голаков
Славе Димитров

Адрес организационного комитета
Университет им. Гоце Делчева – Штип
Филологический факультет
ул. „Крсте Мисирков“ д. 10-А
Пош. фах 201, Штип - 2000, Р. Македония

Воронежский государственный университет
Филологический факультет
г. Воронеж, пл. Ленина, 10, корпус 2, к. 34, Россия
Э-почта: filko.conference@gmail.com
Веб-сайт: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

EDITORIAL STAFF

Dragana Kuzmanovska, Faculty of Philology, UGD
Olga A. Berdnikova, Faculty of Philology, VGU
Svetlana Jakimovska, Faculty of Philology, UGD
Tatyana A. Ternova, Faculty of Philology, VGU
Violeta Dimova, Faculty of Philology, UGD
Genadiy F. Kovalyov, Faculty of Philology, VGU
Larisa V. Rybatcheva, Faculty of Philology, VGU
Kostadin Golakov, Faculty of Philology, UGD

INTERNATIONAL EDITORIAL BOARD

Violeta Dimova (Macedonia)
Marija Kusevska (Macedonia)
Eva Gjorgjievska (Macedonia)
Daniela Koceva (Macedonia)
Silvana Simoska (Macedonia)
Sofya Zabolotnaya (Russia)
Larisa V. Rybatcheva (Russia)
Tatyana A. Ternova (Russia)
Wolfgang Motch (Germany)
Gabriella B. Klein (Italy)
Karine Rouquet-Brutin (France)
That Thanh-Vân Ton (France)
Yulia Doncheva (Bulgaria)
Necati Demir (Turkey)
Zeki Gurel (Turkey)
Ahmed Gunshen (Turkey)
Oleg N. Fenchuk (Belarus)
Danijela Kostadinovic (Serbia)
Tamara Valchic-Bulic (Serbia)
Selena Stankovic (Serbia)
Rea Lujic (Croatia)
Biljana Maric (Bosnia and Herzegovina)
Dushko Pevulja (Bosnia and Herzegovina)

Conference secretary

Tatjana Ulanska
Marija Todorova

Editor in Chief

Dragana Kuzmanovska

Language editor

Danica Atanasovska-Gavrilova (Macedonian)

Sofya Zabolotnaya (Russian)

Biljana Ivanova (English)

Address of the Organizational Committee

Goce Delcev University - Stip

Faulty of Philology

Krste Misirkov St. 10-A

PO Box 201, Stip - 2000, Republic of Macedonia

Voronezh State University

Faculty of Philology

10 pl. Lenina, Voronezh, 394006, Russia

E-mail: filko.conference@gmail.com

Web-site: <http://js.ugd.edu.mk./index.php/fe>

СОДРЖИНА / СОДЕРЖАНИЕ / CONTENT

1. Andonova Albena - FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE AT WORK IN A SMALL GROUP.....	17
2. Асимопулос Панайиотис - УМЕНЬШИТЕЛЬНЫЕ СУФФИКСЫ: СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ МОРФОСЕМАНТИЧЕСКИХ ОСОБЕННОСТЕЙ В СОВРЕМЕННОМ ГРЕЧЕСКОМ, РУССКОМ И СЕРБСКОМ ЯЗЫКАХ	23
3. Vabic – Vjelic Olgica - APPLICATION OF POETRY WORKSHOPS IN KINDERGARTEN	33
4. Басовска Мери, Ивановска Билјана - НАЧИНИ НА ИЗРАЗУВАЊЕ НА ГОВОРНИОТ ЧИН БАРАЊЕ ВО ЈАЗИЧНИОТ ПАР ГЕРМАНСКИ – МАКЕДОНСКИ	41
5. Белчев Толе, Младеноски Ранко - МЕТАЛИТЕРАТУРНИТЕ СЕГМЕНТИ ВО „ТЕАТАРСКИ РОМАН“ НА БУЛГАКОВ И ВО „ВЕШТИЦА“ НА АНДОНОВСКИ	51
6. Бердникова Ольга - НОВЫЕ РЕАЛИСТЫ» В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ	61
7. Бизоев Никола - ВАЛОРИЗАЦИЈА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО ВО ИСТОЧНА МАКЕДОНИЈА	71
8. Бијелиќ Бисера – ИМАГОЛОШКИТЕ СЛИКИ ЗА ИСТОКОТ И ЗАПАДОТ ВО ДРАМИТЕ НА ДЕЈАН ДУКОВСКИ И ГОРАН СТЕФАНОВСКИ	81
9. Божиновски Александар, Методијески Дејан - ИНФОРМАЦИОНИТЕ СИСТЕМИ ЗА ПРИВАТНО СМЕСТУВАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА КУЛТУРНОТО ЗНАЧЕЊЕ НА ТУРИЗМОТ	93
10. Величковска Родна - КУЛТУРНА СОРАБОТКА МЕЃУ РУСИЈА И МАКЕДОНИЈА ИЗРАЗЕНА ПРЕКУ ЗАПОЗНАВАЊЕ НА КУЛТУРНИТЕ ВРЕДНОСТИ НА ОБРЕДНО-ПЕЈАЧКИТЕ ЖАНРОВИ	101
11. Веновска-Антевска Снежана - ПРАГМАТСКО-КОГНИТИВНИОТ АСПЕКТ НА ЛЕКСИЧКОСЕМАНТИЧКИТЕ КАРАКТЕРИСТИКИ ЗА ИЗРАЗУВАЊЕ НА МОДАЛНОСТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	111
12. Власова Марина - ЭЛЕМЕНТЫ СОКРАТИЧЕСКОГО ДИАЛОГА В ФИЛЬМЕ ДЖИМА ДЖАРМУША «КОФЕ И СИГАРЕТЫ»	119
13. Гилова Лидија - ЕВАЛУАЦИЈА НА РАБОТАТА НА УЧИЛИШТЕТО ВО ПОДРАЧЈЕТО – ПОЛОЖБА НА УЧЕНИЦИТЕ	125
14. Грачева Жанна – МАРКЕМАЛОГИЈА И ОПРЕДЕЛЕНИЕ АВТОРСТВА ТЕКСТА	135
15. Грујовска Сашка - NOMINA AGENTIS ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК	141

16. Ghentulescu Raluca - METAPHORS IN TECHNICAL-SCIENTIFIC TEXTS	147
17. Demir Necati - PETROGLYPHS AS A SOURCE OF URAL-ALTAIC PEOPLE'S LANGUAGE, HISTORY AND CULTURE	155
18. Денкова Јованка - АНИМАЛИЗМОТ КАКО ТЕМА ВО КНИЖЕВНОСТА ЗА ДЕЦА	163
19. Дѳгтева Јрославна - ЧУЖОЈ ВЗГЛЯД КАК МЕЖДИСЦИПЛИНАРНАЯ ПРОБЛЕМА	171
20. Димова Виолета - РЕЦЕПЦИЈАТА НА РУСКИТЕ ПИСАТЕЛИ ВО НАСТАВАТА ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА	179
21. Dimova Mariya, Milcheva Hristina - THE TRAINING OF GERIATRIC SPECIALISTS IN MEDICAL COLLEGE AT TRAKIA UNIVERSITY, STARA ZAGORA, BULGARIA - IMPORTANT TOOL OF SOCIAL POLICY FOR ACHIEVING BETTER QUALITY OF LIFE FOR OLD PEOPLE	185
22. Донеv Драган – ПРОБЛЕМИ СО ПРИБЕЛЕЖУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ ПРИ КОНСЕКУТИВНО ТОЛКУВАЊЕ	191
23. Ѓорѓиева Димова Марија – НАРАТИВНИ ХИЈАЗМИ: КНИЖЕВНОСТА КАКО ИСТОРИЈА, ИСТОРИЈАТА КАКО КНИЖЕВНОСТ	199
24. Ѓорѓиевска Ева, Маролова Даринка - КРИЗАТА НА ИСТОРИЈАТА И НА КНИЖЕВНИОТ ЛИК ВО РОМАНОТ „ЧОВЕК БЕЗ СВОЈСТВА“ НА РОБЕРТ МУЗИЛ	209
25. Заболотная Софђа - ИМЯ КАК ХРОНОТОП: О КЛЮЧЕВЫХ ТОЧКАХ ПОНИМАНИЯ ТЕКСТА	217
26. Зайналова Лариса - СОХРАНЕНИЕ ОСОБЕННОСТЕЙ ЭКСПРЕССИВНОГО СИНТАКСИСА С. ДАЛИ В ПЕРЕВОДНОЙ ЛИТЕРАТУРЕ (НА ПРИМЕРЕ ПРОИЗВЕДЕНИЙ С. ДАЛИ).....	225
27. Зарецкая Виктория - КОНЦЕПТ МЕССИИ В СОВРЕМЕННОЙ РУССКОЙ ПРОЗЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РОМАНА Д. РУБИНОЙ «ВОТ ИДЕТ МЕССИЯ!»)	231
28. Ivanova Biljana, Kuzmanovska Dragana, Kirova Snezana - PREFIX NEGATION IN ENGLISH, GERMAN, AND MACEDONIAN LANGUAGE IN THE TEACHING PROCESS - ANALYSIS OF EXPLICIT LEXICAL PREFIX NEGATIONS	237
29. Ивановска Билјана, Кусевска Марија, Даскаловска Нина - ГОВОРНИОТ ЧИН БАРАЊЕ И МОДАЛНОСТА КАКО НЕГОВА КАРАКТЕРИСТИКА ВО МЕЃУЈАЗИКОТ НА МАКЕДОНСКИТЕ ИЗУЧУВАЧИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК	247
30. Ивановска Лела - УЛОГАТА НА СТУДЕНТИТЕ ВО ПРОЦЕСОТ НА ЕВАЛВАЦИЈА НА НАСТАВНИОТ КАДАР	255
31. Игнатовска – Димитрова Христина – КУЛТУРНА МЕДИЈАЦИЈА ВО ПРОЦЕСОТ НА АФИРМАЦИЈА НА ЕВРОПСКИОТ, РЕЛИГИСКИ ИДЕНТИТЕТ	263
32. Iliev Krste, Pop-Zarjeva Natalija - THEMATIC AND TEXTUAL COMPARISON OF THE TRAGEDIES HAMLET BY WILLIAM SHAKESPEARE AND ANTIGONE BY SOPHOCLES.....	275

33. Иљина Татьяна - ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СЛУЖЕБНЫХ СЛОВ В РУССКИХ И АНГЛИЙСКИХ СЛОЖНОПОДЧИНЕННЫХ ПРЕДЛОЖЕНИЯХ: ТРУДНОСТИ ПЕРЕВОДА	283
34. Iskrev Dimitar - KEY CHARACTERISTICS OF SUCCESSFUL EDUCATIONAL COUNSELING OF SCHOOL'S CLASS.....	291
35. Jakimovska Svetlana - ON TRANSLATION OF CHURCH-SLAVONIC ORTHODOX TERMS IN FRENCH.....	297
36. Jankova Natka, Jovcheska Silvana - THE ART OF BUSINESS ENGLISH	307
37. Јованов Јане - ПЕРСПЕКТИВИ ЗА НОВИ УЧЕБНИЦИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК	315
38. Јованов Јане, Ромашевска Катерина - „ИЗГУБЕНАТА ГЕНЕРАЦИЈА“ – „ИЗГУБЕНА“ НИЗ ИСКУСТВАТА И ЗНАЧЕЊЕТО.....	323
39. Јорданов Киро, Чапова Загорка - ВЛИЈАНИЕТО НА СОЦИЈАЛНИТЕ МРЕЖИ ВРЗ НАСТАВАТА И ОДНОСОТ НАСТАВНИК – УЧЕНИК.....	333
40. Јосимовска Верица - КНИЖЕВНОСТА КАКО СВЕДОК НА ИСТОРИЈАТА	345
41. Југрева Марија - ДИСТОПИСКА ЛИТЕРАТУРА – ПРЕДВЕСНИК НА ИДНИНАТА ИЛИ САМО ТРЕНД ВО МОДЕРНАТА ЛИТЕРАТУРА.....	351
42. Караниколова-Чочоровска Луси - ЖЕНСКИОТ ИДЕНТИТЕТ И МЕНТАЛИТЕТ НА ЕДНА РУСКА И ЕДНА МАКЕДОНСКА АНА (ИЛИ: ЗА РОДОВАТА „ДРУГОСТ“ НА ТОЛСТОЕВАТА „АНА КАРЕНИНА“ И НА „АНА“ НА ЈОВАН КОТЕСКИ).....	357
43. Касаповска-Чадловска Милена - КОНСТРУКЦИИ СО АТРИБУТИВНИ ГЛАГОЛИ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК И НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК.....	365
44. Кеџан Ана - WAS CATHERINE EARNSHAW A VAMPIRE? A REVISITING OF WUTHERING HEIGHTS.....	377
45. Китанов Блаже, Китанова Ирена – ТАЈНАТА НА РУЖАТА ВО МАЛИОТ ПРИНЦ НА ЕГЗИПЕРИ.....	385
46. Китанова Ирена, Петрова Ѓорѓева Емилија, Мирасчиева Снежана, Коцева Даниела – ЧИТАЊЕТО И РАБОТАТА СО ТЕКСТ ВО ОДДЕЛЕНСКА НАСТАВА.....	393
47. Ковалев Геннадий - К ВОПРОСУ ОБ АВТОБИОГРАФИЗМЕ В РОМАНЕ А.С.ПУШКИНА «ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН».....	401
48. Кожинкова Весна - КОСМОПОЛИТИЗМОТ ВО ТВОРЕШТВОТО НА КОЛБЕ И ЛАФАЗАНОВСКИ.....	409
49. Коробов-Латынцев Андрей - «СМЕРТЬ УНИВЕРСИТЕТА» РЕКОНСТРУКЦИЈА ФИЛОСОФИИ ОБРАЗОВАНИЯ ФРИДРИХА НИЦШЕ (ПО РАБОТЕ «ЛЕКЦИИ О БУДУЩНОСТИ УНИВЕРСИТЕТА»).....	417
50. Коцева Весна, Тодорова Марија, Уланска Татјана - ПРЕГЛЕД НА КРИТИЧКИТЕ ИНТЕРПРЕТАЦИИ НА КРЕШЕНОВИОТ МОДЕЛ НА УСВОЈУВАЊЕ/УЧЕЊЕ НА НЕМАЈЧИН ЈАЗИК.....	423
51. Коцева Даниела, Мирасчиева Снежана, Петрова-Ѓорѓева Емилија, Китанова Ирена - КУЛТУРА, ГЛОБАЛИЗАЦИЈА, ИДЕНТИТЕТ	431

52. Krsteva Marija - BIOGRAPHICAL FICTIONS ABOUT THE GREAT AMERICAN AUTHORS F. SCOTT FITZGERALD AND ERNEST HEMINGWAY	439
53. Кузмановска Драгана, Шекеринова Емилија - ИНФОРМАЦИСКИ И КОМУНИКАЦИСКИ ТЕХНОЛОГИИ ВО СОВРЕМЕНАТА НАСТАВА ВО СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	449
54. Kurteshi Voglushe, Gulevska Valentina - COMPARATIVE MONITORING OF BEHAVIOR OF PROBLEMATIC PUPILS IN KOSOVO AND MACEDONIA	457
55. Kyrchanoff Maksym W. - LITERATURIZING MODERNIZATIONS IN PRE- AND POST-MODERN SOCIETIES: DESTRUCTION OF ARCHAICNESS IN CONTEXTS OF INTELLECTUAL OPPOSITIONS OF BARBARISM AND CIVILIZATION CATEGORIES IN HISTORICAL TIME	463
56. Kyuchukova Sylvia - INCLUSION OF CHILDREN RAISED IN INSTITUTIONS TO THE DEVELOPMENTS IN THE SPHERE OF HEALTH BEHAVIOR.....	475
57. Лапыгина Мария – СРАВНИТЕЛЬНАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ЛЕКСИЧЕСКИХ СРЕДСТВ СОЗДАНИЯ ПОЛОЖИТЕЛЬНОГО ИМИДЖА ПОЛИТИКА В РУССКИХ И СЕРБСКИХ СМИ	483
58. Леонтиќ Марија - A1 и A2 ЗАЕДНИЧКИ РЕФЕРЕНТНИ РАМНИШТА НА ЗАЕДНИЧКАТА ЕВРОПСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА ЗА ЈАЗИЦИ И НИВНАТА ПРИМЕНА ПРИ ПОДГОТВУВАЊЕ УЧЕБНИЦИ ЗА УЧЕЊЕ ТУРСКИ ЈАЗИК ВО ТУРЦИЈА И ВО МАКЕДОНИЈА	489
59. Мајхошев Андон – ГОВОР НА ОМРАЗА ВО ТРАДИЦИОНАЛНИТЕ МЕДИУМИ ВО РМ. ПРИМЕРИ ОД РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА	501
60. Макаријоска Лилјана, Ѓорѓиоска Жаклина - ЦРКОВНОСЛОВЕНСКИТЕ ЛЕКСИЧКИ ЕЛЕМЕНТИ ВО ПОЕЗИЈАТА НА МИХАИЛ РЕНЦОВ	509
61. Малинов Зоранчо - ШТИП, „ЧЕТ’РСЕ“ И УНЕСКО - КАКО ДА СЕ ИСКОРИСТИ ВПИШУВАЊЕТО НА ШТИПСКИОТ ОБИЧАЈ НА СВЕТСКАТА РЕПРЕЗЕНТАТИВНА ЛИСТА НА НЕМАТЕРИЈАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	515
62. Мануковска Татјана – ЗИМНИЕ СВЯТКИ В С. ПЕРШИНО И СИНИЕ ЛИПЈАГИ НИЖНЕДЕВИЦКОГО РАЙОНА ВОРОНЕЖСКОЙ ОБЛАСТИ.....	523
63. Марковиќ Михајло, Новотни Соња - ЗА НЕКОИ СЛОВЕНСКИ ЈАЗИЦИ (МИНАТО, СЕГАШНОСТ И ИДНИНА)	533
64. Меркулова Инна - ПАРАМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЛЕКСИКИ МАКЕДОНСКОГО ЯЗЫКА	541
65. Меркулова Ирина, Марьяна Розенфельд - ЯЗЫКОВАЯ ИГРА В РОССИЙСКИХ РЕКЛАМНЫХ ТЕКСТАХ	549
66. Методијески Дејан, Голаков Костадин - ПРЕГЛЕД НА ПОЗНАЧАЈНИТЕ ТУРИСТИЧКИ ВОДИЧИ	555
67. Мирасчиева Снежана, Коцева Даниела, Петрова-Ѓорѓева Емилија, Китанова Ирена - ПОВРЗАНОСТА МЕЃУ ОБРАЗОВАНИЕТО, ПРАКТИКАТА И ВОСПИТНО-ОБРАЗОВНИТЕ ЦЕЛИ ВО ОПШТЕСТВЕН КОНТЕКСТ	565

68. Мирчева-Бошевска Билјана - МОЖНОСТИ И НАЧИНИ ЗА ПРЕВОД НА ФРАЗЕМИТЕ	573
69. Михайлова Елена, Цзяннань Чжан - КОНЦЕПТ «МУЗЫКА» В ТВОРЧЕСТВЕ С.В. РАХМАНИНОВА В КОНТЕКСТЕ РАЗЛИЧНЫХ ИСКУССТВ	581
70. Михајловиќ Костадиновска Сања – МЕТАФОРИТЕ ЗА ДОН КИХОТ ВО МАКЕДОНСКИ КОНТЕКСТ	591
71. Молчанова Н. - АСТРАЛЬНИЙ КОСМОС КОНСТАНТИНА БАЛЬМОНТА	605
72. Moretti Violeta - LATIN PROVERBS AS A TWO-WAY ROAD OF CULTURAL TRANSFER	615
73. Нацев Трајче, Веселинов Драган - КУЛТУРНАТА ИСТОРИЈА НА ШТИП ВО ПРАИСТОРИЈАТА	623
74. Недюрмагомедов Георгий - СОДЕРЖАНИЕ ТЕОРИЙ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ СТАРШЕКЛАСНИКОВ РЕАЛИЗУЕМЫХ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ В ШКОЛАХ СЕВЕРНОГО КАВКАЗА	631
75. Ниами Емил - ПОЛИТКОРЕКТНОСТА ВО МАКЕДОНСКАТА ЈАЗИЧНА СРЕДИНА	639
76. Никодиновски Звонко - СЕМИОЛОГИЈАТА НА ЖЕНАТА ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК - ЖЕНАТА ВООПШТО И ФИЗИЧКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖЕНАТА	645
77. Николовска Кристина - ПОЕТСКИОТ БЛЕСОК НА ГЕНАДИЈ АЛГИ ВО МАКЕДОНСКИ КОНТЕКСТ	655
78. Ничева Весна, Ашкилова Маја, Иванова Адријана - ПРОФЕСИОНАЛНИОТ ИДЕНТИТЕТ НА НАСТАВНИКОТ – КОМПЕТЕНТЕН НАСТАВНИК НА 21- ВЕК	663
79. Новотни Соња, Марковиќ Михајло - КОНТРАСТИВНОСТ НА ДИЈАХРОНИЈАТА НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ПРИКАЖАН ПРЕКУ СТАРОСЛОВЕНСКИТЕ РАКОПИСИ	669
80. Орлов Алексей - ХУДОЖЕСТВЕННЫЙ ПОРТРЕТ РЕВОЛЮЦИИ В КНИГЕ ИВАНА БУНИНА «ОКАЯННЫЕ ДНИ»	681
81. Петрова Снежана – ИНТЕРКУЛТУРНОСТА ВО КОМУНИКАЦИЈАТА (РАЗМИСЛУВАЊА ЗА КУЛТУРНО-ЦИВИЛИЗАЦИСКИТЕ И ОБРАЗОВНИТЕ ПЕРСПЕКТИВИ)	691
82. Петрова-Ѓорѓева Емилија, Коцев Митко - ВОСПИТНАТА ФУНКЦИЈА НА УЧИЛИШТЕТО ВО СОВРЕМЕНОТО ОПШТЕСТВО	699
83. Петрова-Ѓорѓева Емилија, Мирасчиева Снежана, Китанова Ирена, Коцева Даниела - СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ КАКО ОРГАНИЗАЦИСКИ СИСТЕМ	707
84. Петрова-Џамбазова Снежана – МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ВО ТЕЛЕВИЗИСКИТЕ РЕКЛАМНИ ПОРАКИ	713
85. Петровска-Кузманова Катерина - МАКЕДОНСКИТЕ ОБРЕДНИ ПОВОРКИ ВО ИСТРАЖУВАЊАТА НА НИКИТА ИЛИЧ ТОЛСТОЈ	719

86. Popova Ana - THE REPRESENTATION OF ST. NICHOLAS THE WARM-HEARTED PROTECTOR AND ST. SIMEON THE STILYTES IN THE CHURCH OF ST. GEORGE AT POLOŠKO	727
87. Pop-Zarjeva Natalija, Iliev Krste - THE BYRONIC HERO: EMERGENCE, ISSUES OF DEFINITION AND HIS PROGENIES	741
88. Попоска Соња - АКЦЕНТОТ И АКЦЕНТСКИТЕ ЦЕЛОСТИ ВО ЈАЗИКОТ НА МЕДИУМИТЕ	749
89. Правдина Ирина - КОНТРАСТИВНИЙ АНАЛИЗ ТЕРМИНОВ РОДСТВА В ДИАХРОНИЧЕСКОМ АСПЕКТЕ (НА МАТЕРИАЛЕ РУССКОГО И СЕРБСКОГО ЯЗЫКОВ).....	759
90. Пресилска Јасмина – ВЛИЈАНИЕТО НА ФРАНЦИЈА И ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК ВРЗ РАЗВОЈОТ НА ОБРАЗОВАНИЕТО И КУЛТУРАТА ВО БИТОЛА	765
91. Продановска Весна - ВАЖНОСТА И ПРИОДИТЕ ПРИ ПРЕДАВАЊАТА ПО ПРАВИЛЕН ИЗГОВОР ВО ИЗУЧУВАЊЕТО НА АНГЛИСКИОТ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК.....	775
92. Пухова Татјана - РАСТИТЕЛЬНЫЕ ОБРАЗЫ В ВОРОНЕЖСКИХ КАЛЕНДАРНЫХ ОБРЯДАХ	785
93. Ramadanski Draginja L. - SOVIET BOOK OF THE DEAD	797
94. Ряполов Сергей - ВВЕДЕНИЕ В ФИЛОСОФИЮ» ВАСИЛИЯ НИКОЛАЕВИЧА КАРПОВА И ФОРМИРОВАНИЕ ОРИГИНАЛЬНОЙ РУССКОЙ ФИЛОСОФСКОЙ ТРАДИЦИИ	805
95. Сандева Васка, Деспот Катерина - АРХИТЕКТОНСКИ ЗАВЕСИ ВО ПРОСТОР ПРИЧИНА ЗА ДРАМАТИЧНОСТ ВО ПРОСТОР.....	817
96. Сидорук Екатерина - «МАССОВЫЙ» ЧЕЛОВЕК В КОНТЕКСТЕ РОЕВОЙ ЖИЗНИ (НА ПРИМЕРЕ ПОВЕСТИ «ГОЛУБОЕ И КРАСНОЕ», РАССКАЗА «КЛЮЧАРЕВ И АЛИМУШКИН»)	825
97. Симионска Магдалена - МОРФОСИНТАКСАТА И МЕСТОПОЛОЖБАТА НА ПРИЛОШКИТЕ ОПРЕДЕЛБИ ЗА НАЧИН ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК	829
98. Симоска Силвана – ГЕРМАНСКО-МАКЕДОНСКИ ЗАЕМКИ И/ИЛИ ЛАЖНИ ПАРОВИ.....	839
99. Sîrbu Otilia - BETWEEN SACRED AND PROFANE.....	857
100. Smilkova Viktorija - INTER-LINGUSTIC ANALYSYS OF APOLOGIES IN MACEDONIAN AND ENGLISH	863
101. Ставрева Веселиновска Снежна, Кирова Снежана - КОРЕЛАЦИЈА И ИНТЕГРАЦИЈА НА НАСТАВНИТЕ СОДРЖИНИ СО ЕКОЛОШКА ТЕМАТИКА НА ЧАСОВИТЕ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК ВО ОСНОВНОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО Р. МАКЕДОНИЈА	877
102. Стојанов Трајче - ДОСТОЕВСКИ КАКО ЛИТЕРАЛИЗАЦИЈА НА ФИЛОСОФИЈАТА НА СОЛОВЈОВ	887

103. Стојаноска Иванова Татјана, Анастасовски Иван, Томевска Илиевска Елизабета - ИНТЕРКУЛТУРНИОТ ДИЈАЛОГ И СПОРТОТ	899
104. Сулејмани Умит, Челик Махмут - МЕТОДИ И ТЕХНИКИ НА ЧАСОВИТЕ ПО ТУРСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ СПОРЕД ПРОЦЕСИТЕ НА КОГНИТИВНОТО УЧЕЊЕ	905
105. Тамкина Вера - МУЗЕЙНОЕ ЕКСПОНИРОВАНИЕ КАК ХУДОЖЕСТВЕННА ПРАКТИКА НА СОВРЕМЕННОМ ЕТАПЕ.....	915
106. Танеска Александра П., Здравковска-Адамова Благојка - ИСКАЖУВАЊЕ МИНАТОСТ СО СУМ И ИМАМ-КОНСТРУКЦИИТЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК СО ОСВРТ НА НИВНИТЕ ЕКВИВАЛЕНТИ ВО АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК.....	923
107. Тантуровска Лидија - „МАША И МЕДВЕДЪ“ НА МАКЕДОНСКИ	933
108. Тасевска Марица - ЗАСТАПЕНОСТА НА ГЕРМАНСКИТЕ ЈАЗИЧНИ ВАРИЕТИТЕ ВО АВСТРИЈА ВО УЧЕБНИЦИТЕ ПО ГЕРМАНСКИ Ј АЗИК КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК „SCHRITTE INTERNATIONAL”.....	943
109. Тернова Татјана - ИСТОРИЧЕСКАЯ КОНЦЕПЦИЈА А. МАРИЕНГОФА В РОМАНЕ «ЕКАТЕРИНА»	951
110. Тефова Маја Ѓ. - ВОСПИТНО-ОБРАЗОВЕН ПРОЦЕС / НАСТАВАТА ДЕНЕС	959
111. That Thanh-Vân Ton – LA COMMUNE DE PARIS: UNE PAGE D’HISTOIRE MÉCONNUE, DÉFORMÉE VOIRE OUBILÉE.....	971
112. Тихонова Ольга - ОСНОВЫ ТИПОЛОГИИ И ЭВОЛЮЦИЈА РОМАНТИЧЕСКОГО ГЕРОЯ В ЛИТЕРАТУРЕ XIX ВЕКА	979
113. Тодорова Марија, Коцева Весна - ШПАНСКИОТ ЈАЗИК ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА.....	989
114. Тоевски Свето - ЗНАЧЕЊЕТО НА СОВРЕМЕНИТЕ ПЕДАГОШКИ ТЕОРИИ И НА ЕФЕКТИВНАТА ИНТЕРАКТИВНА НАСТАВА - ПОГЛЕД НА ПРАКСАТА НА МАКЕДОНСКИТЕ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТИ И НА ЈАЗИЧНИОТ ОДДЕЛ НА МИТ ИНСТИТУТОТ	997
115. Трајкова Мира - АКЦИОНА ПЕРСПЕКТИВА ВО УЧЕБНИЦИТЕ ЗА НАСТАВАТА ПО ФРАНЦУСКИ КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК: AGENDA И VITET	1017
116. Уланска Татјана, Кузмановска Драгана, Кирова Снежана - СЕМАНТИЧКА СПОРЕДБА НА ТЕРМИНОЛОГИЈАТА НА СРОДСТВО ВО АНГЛИСКИОТ И ГЕРМАНСКИОТ СО МАКЕДОНСКИОТ И СРПСКИОТ ЈАЗИК	1029
117. Фролова Анна - ЯЗЫК КЛАССИКИ И ЯЗЫК СОВРЕМЕННОСТИ В ПЬЕСАХ-РЕМЕЙКАХ С. КУЗНЕЦОВА И О. БОГАЕВА «НЕТ ПОВЕСТИ ПЕЧАЛЬНЕЕ НА СВЕТЕ...» И С. ЖАТИНА «РОМЕО И ДЖУЛЬЕТТА: ВОРОНЕЖСКИЕ СТРАДАНИЯ».....	1035
118. Холина Дарња - ЭКСПРЕССИВНЫЙ СИНТАКСИС В ПОЭЗИИ У.Б. ЙЕЙТСА.....	1043

119. Хохонин Дмитрий - МЕТАФОРИЧЕСКОЕ ИСПОЛЬЗОВАНИЕ НАИМЕНОВАНИЙ ЛИЦ, СВЯЗАННЫХ С МУЗЫКАЛЬНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ И ПРОФЕССИЕЙ	1053
120. Христовска Соња – ЈАЗИКОТ ВО МОИТЕ СОНОВИ И СОНОВИТЕ НА МОИТЕ БЛИСКИ	1063
121. Цветановски Гоце - МАКЕДОНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА НЕКОИ РУСКИ ФРАЗЕОЛОГИЗМИ	1071
122. Цубалевска Мери - АСПЕКТИ НА ПРОУЧУВАЊЕ НА СТАРΟΣЛОВЕНСКАТА ЛЕКСИКА	1079
123. Челик Махмут, Сулејмани Умит - КРИТИЧКИ ОСВРТ КОН ЗБИРКАТА РАСКАЗИ „СЕДМОГЛАВИОТ ЏИН“ НА МУСТАФА КАРАХАСАН	1089
124. Чернобаева Алла - ПРЕДСТАВЛЕНИЯ О ГРЕХЕ И О ВОЗМЕЗДИИ В ВОРОНЕЖСКИХ ДУХОВНЫХ СТИХАХ	1097
125. Чуносова Ирина - РАЗВИТИЕ ВЫРАЗИТЕЛЬНОСТИ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ РЕЧИ: ПРАКТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ	1103
126. Швецова Ольга - ЯЗЫКОВОЙ ОБРАЗ АНТИУЧЁНОГО (НА МАТЕРИАЛЕ ПОВЕСТИ И. ГРЕКОВОЙ «КАФЕДРА»).....	1109
127. Шутаров Васко - ДИНАМИЗИРАЊЕ НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА ВО РУСКО-МАКЕДОНСКИТЕ ОДНОСИ, НАЈНОВИ ПОКАЗАТЕЛИ.....	1117

УДК: 341.7:316.74(470:497.7)

**ДИНАМИЗИРАЊЕ НА КУЛТУРНАТА ДИПЛОМАТИЈА ВО
РУСКО-МАКЕДОНСКИТЕ ОДНОСИ, НАЈНОВИ ПОКАЗАТЕЛИ****Васко Шутаров,****Културно-информативен центар на Р. Македонија во Софија****Апстракт**

Предмет на статијата е развојот на јавната и културната дипломатија во односите помеѓу Руската Федерација и Република Македонија. Кој сегмент од надворешно-политичките односи се нарекува културна дипломатија? Аспекти на поновата руска и македонска културна дипломатија. Генеза на развојот на односите во сферата на културната дипломатија, со посебен акцент на последната декада (2006-2016). Перспективи и проекции во развојот на културната дипломатија помеѓу двете земји.

Надворешната политика претставува продолжување на политиката на одредена држава преку нејзините граници и организирана активност на органите на државата кои делуваат како актери на надворешно-политичкото одлучување и извршителите на одредени одлуки.

Јавната дипломатија е еден од најновите концепти на надворешните политики на многу држави, со цел да ѝ помогне на државата во остварувањето на надворешно-политичките цели, преку активности насочени кон јавноста во странство (јавност во конкретна држава, регионална или меѓународна јавност) или кон одредени целни групи од сферата на образованието, културата, науката, деловниот сектор, верските заедници или други форми на граѓанско здружување. Најчестата цел на јавната дипломатија е да креира и да промовира одредена слика или пожелна перцепција за државата, одредени вредности, идеи или претстави, врз основа на уверливи факти. Една држава може да има развиена и ефективна јавна дипломатија доколку сите креатори и реализатори на надворешната политика се усогласени околу целите и начините за нејзино остварување, координирано дејствување и студиозно и систематско пристапување, како во креирањето на стратешки важните прашања од делокруг на јавната дипломатија, така и во делот на нејзината реализација, преку постојана соработка со посредниците за нејзиното остварување, односно, дипломатско-конзуларните претставништва, културните центри, информативните центри, образовните и развојните програми и слично.

Културната дипломатија е креирање на јавната дипломатија во сферата на културата и во најголем дел и за неа важат истите концепти, како и за јавната дипломатија. Но, постојат одредени специфики и практики кои ги надминуваат целите и начините на јавната дипломатија, од аспект на спецификите на културата воопшто, но посебно на јазикот и литературата, уметноста, културните и креативни индустрии, образованието и науката, археологијата, кои одделно или заедно, креираат претстава за една земја (Јавна и културна дипломатија, Панили 2014, м-р Васко Шутаров)

Културната дипломатија одсекогаш била неодвоив дел од дипломатските односи. Подарувањата и размените на уметнички дела или културни добра од своите земји била и останува добра дипломатска пракса. Несомнено, дипломатијата и културата се и “добар и незаменлив пар”, заедно постигнуваат многу повеќе отколку кога дипломатијата се остварува преку други, не толку популарни и омилени средства и инструменти, како што се убедувањето или условувањето. Не случајно, културната пракса во дипломатијата, ја нарекуваат “мека сила” во меѓународната политичка пракса. Преку културната акција, модерните држави се обраќаат и комуницираат со јавноста и публиката во други земји, промовирајќи свои идеи, вредности, претстави, концепти, перцепции. Културната дипломатија, посебно во 20 век, стана исклучително важен фактор во креирањето на надворешно-политичките односи. Не постои модерна држава или значаен светски политичар, што не го признава тоа совршено средство за допаѓање, привлекување, стекнување пријателства и симпатии, средство што е иманентен дел од културата како општествена појава. Културата провоцира и пренесува емоција, како ни една друга општествена дејност. Да се “освојат срцата и умовите” во јавностите во другите земји е императив како на најголемите и најмоќни земји во светот, така и на помалите држави од целиот свет.

Студената војна, која што еден подолг период од втората половина на 20 век, неспорно беше и “студена војна во културата”, ја покажа во целост моќта на културата и во услови на крајно затегнати воено-политички односи помеѓу тогашните два блока. Оценка на Западот беше, дека вредностите и идеите кои културната дипломатија ги продуцираше во земјите од поранешниот Источен блок, се една од главните причини за новото реструктурирање на глобалната гео-политичка архитектура.

Од таму и огромниот интерес за културната дипломатија, посебно во последната декада од минатиот век. Културната дипломатија се смета за една од најдинамичните научни дисциплини во почетокот на новиот век. И како дипломатска пракса и како научна дисциплина, културната дипломатија, станува неопходна алатка во рацете на секој модерен дипломат и добра база за понатамошно научно истражување во

перспективите на новите информатичко-технолошките практики, во дипломатијата.

Анализата за руско-македонската дипломатска пракса е уште во самиот старт е одредена јасно, со еден неспорен факт, Русија со векови наназад е еден од најголемите и најважни фактори на европската и светска политичка сцена. Русија е земја со многувековна историја, долга дипломатска традиција, а во контекст на културната дипломатија и земја со богата култура, светски признат и познат е придонесот на руската култура во светската културна ризница. Целиот свет ги знае и почитува имињата на генијалните, Пушкин, Толстој, Гогољ, Достоевски, Чехов, Булгаков и цела плејада други светски познати книжевни имиња. Петмина руски писатели се добитници на Нобеловата награда за литература: А.И.Бунин, М.А.Шолохов, Б.Л.Пастернак, А.И.Солженицин, Ј.А.Бродски. Творештвото на руските композитори П.И.Чајковски, С.В.Рахманинов, И.Ф.Стравински, С.С.Прокофиев, Д.Д.Шостакович, А.Г.Шнитке се и гордост на светското музичко творештво.

За големите држави со долга и моќна дипломатска историја, се вели дека имаат и долга дипломатска меморија, големо историско паметење. Русија е присутна во Македонија и официјално, уште со отворањето на својот Конзулат во Битола, во 1860 година.

Македонија и Русија ги поврзуваат длабоки духовно-историски и културни врски. Македонската култура, култура на еден помал народ на Балканот, ја има својата големина во автентичното и уникатно музичко фолклорно творештво, во иконописот и фрескописот, во копаничарството, во занаетите. Современата македонска култура, е препознатлива насекаде и по својата препознатлива лирика, но и со високите естетски дострели, од врвните книжевни имиња преведувани на сите светски јазици, до ликовната уметност, музиката, филмот, театарот, археологијата. Руската јавност покажува постојан интерес за подобро запознавање со сите аспекти, како на постарото, така и поновото од македонската културна понуда.

Р. Македонија и Руската Федерација, воспоставија дипломатски односи на 31 јануари 1994 година. Односите помеѓу Р. Македонија и Руската Федерација ги карактеризира постојан развој, со посебен акцент на динамичниот и континуиран политички дијалог на сите нивоа, добри економски развојни перспективи, отворена културно-образовна размена и динамика, зголемен взаемен интерес во туризмот, отворени перспективи во сите останати области од општествениот живот. Кои се формите низ кои културната дипломатија беше посредник во процесите на уште поголемо приближување на двете држави?

“Ако воопштите во кратки црти, можеме со полно право да констатираме дека со 21 век, започнува ерата на меката моќ, а победници во таа нова ера ќе бидат оние кои, порано и подобро од другите, ги совладале техниките на јавната и културната дипломатија”.(www.en.kremlin.ru /В. Путин, Москва 2011)

Главните проритети и цели на руската јавна и културна дипломатија се во насока на запознавање на историјата, културата и науката на Русија во странство, преку сет од активности кои опфаќаат: организирање на конференции, тркалезни маси, форуми, вечери посветени на годишнини и значајни датуми, предавања, презентации и дискусии на руски и странски научници и уметници, изложби, вечери на странска литература, уметност, наука и технологија во Русија и бројни други форми.(www.rs.gov.ru)

Соработката во областа на културата меѓу Република Македонија и Руската Федерација се одвива согласно Спогодбата меѓу Владите на двете држави за соработка во областа на културата, образованието и науката. Оваа Спогодба е потпишана во Москва 1995 година и согласно член 15, предвидено е потпишување на тригодишни Програми за соработка во наведените области.

Последната Програма за соработка во областа на културата, образованието, науката и спортот меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Руската Федерација за периодот 2012-2015 година беше потпишана во Скопје 2012 година.

Од голема важност за продлабочување на односите меѓу културните дипломатии на двете земји е потпишувањето (29 јануари 2013 година во Москва) на Спогодба меѓу Владата на Република Македонија и Владата на Руската Федерација за основање и условите за работа на културните центри, која стапи во сила на 28.05.2013 година. Културните центри ќе претставуваат одлична можност за континуирана промоција на македонската култура во Руската Федерација, како и промоција на руската култура во Р. Македонија.

Во изминатите години реализирани се бројни активности кои придонесоа за продлабочување на соработката во областа на културата меѓу Република Македонија и Руската Федерација. Како позначајни вреди да се одбележат, *Деновите на руската духовна култура* кои се реализираа во 2010 година во Република Македонија. Во рамки на манифестацијата беше одржан гала-концерт на балетски солисти на Бољшој театарот и Маринскиот театар, концерти на Московскиот синодален хор и на вокалното трио „Реликт“, како и “Недела на руски филмови”. Оваа манифестација и овозможи на македонската јавност да се запознае со богатата духовна култура на оваа пријателска земја.

Во текот на 2011 година беа организирани *Денови на македонската култура во Руската Федерација*. Во Москва и Санкт Петербург, Република Македонија се претстави со настап на македонски вокални солисти Игор и

Ана Дурловски кои одржаа заеднички концерт со Московскиот симфониски оркестар. Во рамки на манифестацијата, во театарот „Вера Фјодоровна Комерсажевскаја“ во Санкт Петербург, Народниот театар од Битола ја изведе претставата „Опасни врски“, а беше одржана и ликовна изложба на познатиот македонски сликар Владимир Георгиевски. Воедно, публиката во Санкт Петербург имаше можност да ги види снимките на првите сниматели на Балканот, браќата Милтон и Јанаки Манаки, а беше организирана и ревија на македонски филмови од Кинотеката на Македонија.

Во периодот од 5 до 10 септември 2012 година, со поддршка на Министерството за култура, Република Македонија го претстави своето богато книжевно творештво на 25. издание на Меѓународниот саем на книгата во Москва.

Би ја издвоил и соработката во театарската дејност, помеѓу театарот Вера Фјодоровна Комерсажевскаја“ и Битолскиот театар, кои имаат потпишано и Договор за соработка. Во рамките на оваа соработка во 2012 година во Петербург беше изведена претставата „Ромео и Јулија“ на македонскиот режисер Дејан Пројковски. Со оваа претстава беше отворено и 52 издание на реномираниот меѓународен фестивал во РМ, „Охридско лето“.

Истата година, со поддршка на Министерството за култура, Сашо Татарчевски учествуваше на семинар за диригирање во Санкт Петербург, Ема Ананиевска се претстави со соло настап на клавијатура на фестивалот “Дети Росии XXI“ во Москва, Елена Мисиркова одржа концерт во Москва, а Гордана Јосифова Неделковска учествуваше на фестивалот „Арт Новембер“ во руската престолнина.

Во 2013 година, делата на Кирил и Методиј беа чествувани во Руската Федерација, на “Фестивалот на славјанска музика” во Москва, кој се одржа во месец мај. На Фестивалот се претстави Мандолинскиот оркестар под раководство на Рамадан Шукри кој ја доби Гран при наградата. Воедно, на истиот фестивал настап имаше и кларинетистот Ристе Ѓорески, во пијано придружба на Александар Наунов.

Согласно Годишната програма на Министерството за култура за 2014 година, Скопскиот дувачки квинтет реализираше концерт во Москва, Гордана Јосифова Неделковска учествуваше на Меѓународниот фестивал на уметностите „Art - November“ во Москва.

Во 2014 година, особено значајно е да се спомене реализацијата на изложбата на Глигор Чемерски во Москва. Отворањето на изложбата беше во чест на инаугурацијата на академик Чемерски во почесен член на Руската академија на уметностите „Императорска“. Тој е првиот македонски уметник на кого му е укажана оваа огромна чест од страна на Руската академија.

Согласно, годишната Програма за 2015 година, во месец мај се реализираше проектот „Читај ја Македонија“ на Олга Панкина во Москва,

а на 27 мај во рамки на големата културна манифестација „Денови на Достоевски“ која се одржа во рускиот град Санкт Петербург, Народниот театар од Битола ја изведе претставата „Без паника“. Претставата беше одиграна во театарот „Достоевски“, односно во последната куќа во која живеел големиот руски писател Фјодор Михајлович Достоевски.

И на меѓународните манифестации кои се реализираат во Република Македонија, во изминатите години учествуваа руски уметници. Па така, во 2014 година на манифестацијата “Струшки вечери на поезијата“ гостуваа руските поети Владимир Алејников и Евгениј Рејн, а во рамки на 54. фестивал “Охридско лето“ што се одржа во периодот од 12.07 – 20.08.2014 година, настапија руската пијанистка Елизабет Леонскаја, гудачкиот квартет „Јанкелевич“ и кларинетистот Сергеј Петров. Истата година во Македонската филхармонија гостуваа неколку руски солисти и диригенти, како: Алексеј Огринчук, Андреј Коробејников, Максим Рисанов и Александар Ситковецки.

Во 2015 г, свое учество имаа голем број на руски уметници, па така свеченото отворање на 55. Фестивал „Охридско лето“ беше проследено со операта „Кармина Бурана“ во која учествуваше и контратенорот од Руската Федерација, г. Василиј Корошев. Оваа манифестација беше збогатена и со реализација на неколку концерти и театарски претстави од страна на руски изведувачи и тоа: Концерт на Андреј Коробеиников – пијано и Александар Книажев – виолончело, концерт на Максим Федотов – виолина и Галина Петрова – пијано, солистички концерти на Николај Лугански – пијано и Марија Солозобова – виолина, реализација на театарска претстава “Опасни врски“ од Пјер Гюдерло Де Лакло во режија на Дејан Пројковски, изведена од Театарот Вера Комисаржевскаја од Санкт Петербург.

На Мајските оперски вечери за 2015 година, беше изведена операта „Лебедово езеро“ од Петар Илич Чајковски на која настапуваа оперските уметници Нина Капцова и Артјом Овчаренко од Руска Федерација.

Во програмата на 17-от Интернационален фестивал на монодрама во Битола беа застапени 14 претстави од 10 држави меѓу кои и Театарот „Тагањка“ од Москва, Русија со претставата „Женски судбини“. Исто така, на 40-от Интернационален театарски фестивал „Млад отворен театар“ во Скопје кој се одржа од 23 до 28 септември под мотото „Бариери“ настапи руската театарска група „Гогољ центар“ од Москва со претставата „Самовили“. Во 2015 година во рамките на манифестацијата “Струшки вечери на поезијата“ гостуваше рускиот поет Евгениј Чигрин.

Во месец мај 2015 година во Кинотеката на Македонија се одржа и ревија на руски воени филмови во организација на Амбасадата на Руската Федерација во Скопје, Агенцијата за филм на Македонија и Кинотеката на Македонија.

Од големо значење е и промоцијата на најголемото енциклопедиско издание за православието „Православна енциклопедија“, што се одржа на 8.10.2015 година во Универзитетскиот Конгресен центар во Охрид По

повод презентацијата на оваа значајна книга во црквата „Св. Софија“ во Охрид, се одржа и концерт на хорот “Подворје” на Руската православна црква од Софија.

Театарската адаптација на романот “Мајсторот и Маргарита” од М.Булгаков, во Македонскиот народен театар, во режија на Иван Поповски, за професионалната критика но и публиката, беше едно од најблескавите културни случувања во 2015 година.

Освен на билатерален план, Република Македонија со Руската Федерација има и одлична соработка на мултилатерален план. Двете земји членуваат во Форумот за словенски култури, а реализираат и поддржуваат взаемно проекти во рамките на соработката со УНЕСКО.

Почнувајќи од 2007 година, во соработка со УНЕСКО, Министерството за култура организира три светски конференции за меѓурелигиски и меѓуцивилизациски дијалог на кои низ особено плодна дискусија и преку размена на искуства и сознанија, претставниците на сите светски религии, експертите, еминентните членови на меѓународните организации го потврдија фактот дека културата и религијата се најмонолитните фактори на мирот, просперитетот и благосостојбата. На сите три светски конференции присуствуваше висока црковна руска делегација.

Во 2016 година во рамките на УНЕСКО-вата програма за одбележување на јубилеи на значајни настани и личности, Македонија, Руската Федерација, Бугарија и Полска заедно со пригодни програми ќе го одбележат јубилејот 1100 години од упокојувањето на сесловенскиот просветител Св. Климент Охридски.

Во рамките на Меѓународната фондација „Форум на словенските култури“ во која меѓу другите членки се Република Македонија и Руската Федерација се реализираат многу заеднички проекти и активности со кои се зачувуваат културните традиции на словенските народи и нивното промовирање како трајни и универзални вредности во глобални рамки. Министерството за култура даде особен придонес кон ова, како и во решавањето на заедничките предизвици на Форумот на словенските култури со изборот на министерката д-р Елизабета Канческа - Милевска за претседател на Управниот одбор на оваа еминентна меѓународна фондација

Исто така значајна е и соработката во рамките на заедничкото одбележување на 24 мај - сесловенскиот ден на просветителите Кирил и Методиј кое секоја година се реализира во седиштето на УНЕСКО во Париз со пригодни настани на сите држави-членки на Форумот, како што беа следните изложби: „Светското културно наследство на словенските земји“, детската изложба „Мојот портрет за музејот“, изложбата „Главните градови

на славјанските земји преку архивски материјал“ и „Словенските карневали“.

Почетокот на 2016 год, беше обележан со отворањето на новиот Руски центар во Р.Македонија. Основач на Рускиот центар е универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Центарот се формира на иницијатива на амбасадата на Руската Федерација во соработка со непрофитната организација „Фондација Руски мир“, основана од претседателот на Руската Федерација на 21 јуни 2007 година и регистрирана во Руската Федерација.

Македонското-руските културни врски во 2016 година, со поддршка на Министерството за култура на Р. Македонија, во тековната 2016 година, ќе ги збогатат со свои програми и проекти, Олга Панкина со проектот “Читај ја Македонија” (Москва, Твер и Звенигород), Македонскиот народен театар кој ќе гостува со претставата “Крал Едип” во Александрискиот театар во Санкт Петербург, Стефанија Гаштарска со учество на балетски натпревар во Перм, хорот “Св.Злата Мегленска” кој ќе учествува на Олимписките хорски игри во Сочи, Владимир Лазаревски со свој концерт во Москва и неколку други книжевни и музички проекти

Значајно е да се одбележи дека низ 22 градови низ Македонија функционираат здруженија кои го негуваат рускиот јазик, култура и традиција, а во нив членуваат огромен број македонски граѓани кои не се Руси. Понатаму, значајни тела за зближување се секако и Сојузот за македонско-руско пријателство, македонско-руската стопанска комора, соработката помеѓу македонските и руските универзитетски центри, каков што е примерот со добрата соработка помеѓу универзитетите во Штип, од една страна и Универзитетот во Воронеж и Медицинскиот Универзитет од Самара.

Сето ова е резултат на меѓусебното разбирање и заемно почитување што е во согласност со долгата историска, духовна и културна традиција меѓу нашите народи, како и економските интереси чие зацврстување претставува заеднички императив на двете држави.

Последниве неколку години, на македонските граѓани секоја година им се доделуваат од 20 до 30 стипендии за студирање во Русија. Во 2015 година оваа квота на руското министерство за образование и наука беше во целост реализирана. Македонските студенти во Русија најголем интерес покажуваат за медицината, за инженерските специјалности во областа на нафтата и гасот, рударската индустрија, металургијата, машинството, во областа на информациските технологии, логистиката и транспортот. (Руска Реч, 3.01.2016)

Соработката меѓу Република Македонија и Русија е остварена и со признавање на дипломите од Македонија во Руската Федерација. На 19 јуни 2012 г, претставници на Македонија и на Русија во Москва потпишаа

меѓудржавна Спогодба за заемно признавање на документите за образование и научните звања.

Оваа мала анализа за динамиката на македонско-руските односи на план на културната дипломатија, не ја исцрпува темата за севкупноста на односите помеѓу двете земји, ниту има амбиции да ги нотира сите взаемни врски меѓу двете култури и дипломатии-како историски, така и современи. Несомнено, нагорната линија на постојано динамизирање на севкупните дипломатски односи, без отворени спорни прашања или проблеми, ја поткрепува постојаното обогатување на културно-образовните содржини и програми. Прашањето, дали постои можност и простор за динамизирање на соработката во останатите важни сегменти на двостраната соработка, по примерот на културната соработка, претпоставува позитивен одговор, пред се во сферата на стопанската соработка и размена, инвестициите, туризмот и секако, континуиран политички дијалог на сите нивоа. Културата, како и во мноштво други случаи, може да биде само олеснувач и расчистувач на патиштата, кои останатите сфери од интерес за зближување и соработка треба да ги изодат и остварат.

Користени извори на информации:

1. Информација од Сектор за меѓународна соработка, Министерство за култура РМ
2. Јавна и културна дипломатија, Паниле, Скопје 2014, м-р Васко Шутаров
3. веб локација, www.rs.gov.ru